

Landskap: *Blekinge* Upptecknat av: *Eric B. Karlsson*
 Härad: *Nedelstad* Adress: *Tring*
 Socken: *Tring* Berättat av: *Olika personer*
 Uppteckningsår: *se inne i uppl.* Född år _____ i _____

Hållande av boshap i boningshuset. s. 1-2.

Stn. I: 1.

Loppplats i fähuset. s. 3

" I: 3

Kvinnans andel i gårdshushållets
arbete och i jordbruket. s. 4-6

" I: 7

Bruka de kvinnan så? s. 7.

" I: 8

Män som ha dugårdsarbetare. s. 8.

" I: 10.

Män der är dligt arbete, gillen. s. 9-13

" I: 15.

ACC. NR.

M. 8143: 1-13.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Eric B. Karlsson
Härad: Medelstad Adress: Tving
Socken: Tving Berättat av: Olika personer
Uppteckningsår: se varje fråga Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Etnologiska avdelningen:

Frågelista sektion 1

Bröstorps by.

Gården 1/3 mt. No 2²

Gården ägdes intill 1866 av bonden och jägaren Mårten Svensson, sonen Karl Svensson övertog den då.

Den förre ansågs förmögen bonde, den senare blev fattig.

Gårdens areal 15 t1, åker, 5 t1. slätteräng, 52 t1. skogsmark.

Sommar och vinterfödde 12 nöt, 2 hästar, 2 svin samt får och höns.

Gården ansågs medelstor.

De flesta gårdar i Tvings sk. var av samma storlek.

Vad som följer har hänt å denna gård.

ACC. N:R. M. 8143: 1.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Eric B. Karlsson
Härad: Medelstads Adress: Frings
Socken: Frings Berättat av: olika personer
Uppteckningsår: 1900 ; inl. 1942 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lista no 1 Hållande av boskap i boningshuset:

Husdjur hystes ej i boningshuset i regel hos bonden, möjligen om en spädgris blev sjuk flyttades den in i köket för omvårdnad och placerades i en korg eller lår

Jo jakthunden fick vid oväder och stark kyla vistas inne i dagligstugan ävenså huskatten.

I hela byn var förhållandena enahanda hos bönderna.

I byn fanns 6 dagsverkstorpare och dessa hade ej i allmänhet några bra uthus, de som hade ko hade både gris och höns i samma hus, men de som ej det hade fick om vintern ha både gris och höns inne i rummet der familjen vistades.

Stugan bestod av ett rum 7 x 7 alnar kök 3 x 4 alnar och förstugan 3 x 3 alnar.

Tab I: 1;

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 16. 8143:2.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Eric B. Karlsson
 Härad: Möcklestad Adress: Trång
 Socken: Trång Berättat av: olika personer
 Uppteckningsår: 1900 ; inl. 1942 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I ett hörn av stugan, vilken i regel ej bestod av mer än ett rum kök och förstuga, var en liten inhägnad plats der grisen hade sitt viste. Hönsen bodde i rummet i dess helhet, men om natten föstes de under soffor och sängar samt instängdes med bräder, rummet avspades varje kväll och beströddes med hackat gränris, om golvet var trä skurades det även någon gång och då måste hönsen vara instängda, på bräderna var borrarade hål, dels för luft och dels för utfordring, mathoen placerades utanför hålet och hönsen kunde sticka ut huvudet och äta.

Detta sätt att instänga hönsen förekom vid högtid eller då någon gäst kom till stugan, vid rengöring o.s.v.

Då sommaren kom blev djuren fria och fick vistas ute.

I fattiga hem förekom denna metod intill 1900 talet, men hos bonden har den ej förekommit sedan 1860

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8143:3.

Landskap: *Blekinge* Upptecknat av: *Eric B. Karlsson*
Härad: *Medelstads* Adress: *Trång*
Socken: *Trång* Berättat av: *olika personer*
Uppteckningsår: *1942* Född år *i*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lista no 3 Sovplats i fähuset:

I Bröstorps by har ej det någon kan minnas eller hört om-
talas att någon sovplats i fähuset förekommit och torde så vara
förhållandet för övrigt i socknen.

Vid någon större sommarfest har dock ungdomar logerat å
hösken om der varit nyskördad hö inne.

bet. I: 3;

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M 8143:4.

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

Eric B. Karlsson

Härad:

Möcklestad

Adress:

Tving

Socken:

Tving

Berättat av:

olika personer

Uppteckningsår:

1909 ; incl. 1942

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lista no 7. Kvinneas andel i gårdshushållets arbete och i jordbru-
ket.

Hustrun till en bonde av förut nämnd typ hade att:

ombesörja all matlagning, tillse att allt som för hushållet var
nödvändigt blev hemskaffat i god tid, tillse att familjens
ägodelar var i gott förvar, ombesörja tillblivelse av kläder
av allehanda slag, att kunna och om så höves baka, brygga, kärna
och bereda smör, vaka över barnens fostran och vård, vara beredd
att när som under alla tider på dygnet emottaga gäster, beroen-
de på mannens och även hustruns sällskapsliv,

Lillpigan var hustrun behjälplig med rengöring och barna-
vård samt gick alla ärende emellan boningshuset och de övriga
husen å gården, emellan hustrun och mannen som vistades utomhus
dagligen.

Den stora pigan had sin mesta syselsättning med djuren om

betu I:7;

*Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8143:5

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: Eric B. Karlsson

Härad: Medelstads

Adress: Tving

Socken: Tving

Berättat av: olika personer

Uppteckningsår: 1909; incl. 1942

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vintern på ledighet derifrån kardades ull spinning av garn,
samt deltog i de grövre syslorna såsom skurning och bykning m.m.

Farmor eller mormor vävde om hon orkade, annars var det strump-
stickning och virkning.

Blev döttrarne stora och vistades i hemmet fick de övertaga
lill-och storpigans roller.

Vid skördearbete fick alla kvinnor i gården deltaga, hustrun
också i den mån hushållsbestyren medgav,

Vid skördearbete var det uråldrig sed att kvinnorna räfsade
samman det avslagna gräset i s.k. / breor / der det fick torka,
en kvinna sammanräfsade gräset efter tre slättare, det redskap
kvinnorna ansåg som sitt var räfsan, / att räfsa ansågs ej vara
mannligt göra /.

Säden bands i kärvar av kvinnorna och även kunde det hända

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8143:6.

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

Eug. B. Karlsson

Härad:

Möckelstads

Adress:

Turing

Socken:

Turing

Berättat av:

olika personer

Uppteckningsår:

1909; incl. 1942

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

att kvinnor lärde sig sätta upp säden i travar, från 1880 mera allmänt.

Från samma årtionde kunde man även få se pojkar 12-16 år binda säd, även deltaga i ladugårdsarbete såsom mjölkning m.m. utan att behöva skämmas för det arbetet.

I stort sett var gårdens och inomhus-arbetet strängt åtskilt inomhus var arbetet rent kvinnligt och även djurens skötsel utom utfordring av hästar och oxar vilket ålåg den som körde.

Att arbetet räckte till fråga någon? det räckte både bitti och sent allt skulle förfädigas i hemmet och det var ej litet om man gör en titt i en brudkista av år 1860, i en bondgård kunde ju vara 4-5 flickor alla ville ju vara beredda, även skulle ju familjens förråd ständigt förnyas och utökas, detta gjorde att alla kvinnor i gården var i arbete året om, hur många de än var.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8143:7

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

Erik B. Karlsson

Härad:

M. delstad

Adress:

Tving

Socken:

Tving

Berättat av:

dessa personer

Uppteckningsår:

1941

; inl. 1942.

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ble I:8

Lista nr 8:

Brukade kvinnan så ?

Kvinnorna sådde ej utom i yttersta nödfall, om mannen var död eller det ej kunde anskaffas någon man vid tillfället.

I varje by fanns alltid någon gammal man till hands för detta viktiga göromål.

Jag har hört ontalas att inom socknen fanns både unga och gamla kvinnor som förrättade allt karlarbete, dessa kvinnor torde få hänföras till undantagsfall och var det av något nödstäld belägenhet de iråkat, t. ex. brist på manlig arbetskraft, mannens oförmåga att sköta ansvarsfulla arbete, så små bruksenheter att inga extra utgifter tilläts.

Även kunde en och annan kvinna vara så beskaffad att samarbete med en man var omöjligt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 8143:8.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Erik B. Hasselström
 Härad: Medelstads Adress: Trång
 Socken: Trång Berättat av: olika personer
 Uppteckningsår: 1908 i inl. 1942 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lista nr 10: Män som ladugårdsarbetare.

Fol. I: 10

Ifrån 1860 till 1900 var det ytterst sällsynt att några män hade hand om ladugårdsarbete, å den största gården i Tvings sockn. började män deltaga i ladugårdsarbetet 1890, / denna gård hade 60 nöt / å alla gårdarne sköttes ladugårdsarbetet av kvinnor / lagårspigor / fanns å gården någon mindrevärdig manlig arbetare s.k./hjon/ fick denne vara behjälplig med framskaffning av foder, utföra gödseln, rykta, aldrig mjölka, det ansågs på alla sätt osmaklig att en man befattade sig med mjölken, kvinnorna var anförtrodda allt det arbete som fordrade renlighet, även var den tidens bönder av den uppfattningen att: kon gav ej mjölk till den som var hård och rå i sinnet, kon skulle behandlas vekt och smidigt, att skilnaden på sinnelag den tidens män och kvinnor var större än nu, kan ej jävas.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No. 8143:9

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

Erik B. Karlsson

Härad:

Medelstadi

Adress:

Fring

Socken:

Fring

Berättat av:

olika personer

Uppteckningsår:

1908 i inb. 1942

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lista nr 15.

Mindervärdigt arbete.

Medeklassbonden utgödlade ej hos djuren, han sågade ej ved eller klyvde å vedbacken, tröskade ej å logen, om så ej, på grund av fattigdom eller annan anledning, tvång förelåg.

Storbonden utförde själv ej ovannämnda arbeten ej heller skördearbete, utkörning av gödsel och mycket sällan jordbruksarbete i allmänhet, ej heller skogskörslor.

Storbonden gick över sina domäner och såg om sitt folk dagligen, såg om sina djur, deltog i sammanträde och stämmor hade i regel uppdrag att sköta, kunde vara borta från gården hela veckor ty han hade alltid en manlig s.k. fördräng som ledde arbetet efter i förväg uppgjord plan.

Eftersom åldern tilltog avsåg sig såväl medeklassbonden som storbonden tyngre och påfrestande göromål.

betn I:15

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8143:10.

Landskap: *Blekinge*
Härad: *Medelstads*
Socken: *Tving*
Uppteckningsår: *1908; inl. 1942.* Upptecknat av: *Eriq B. Karlsson*
Adress: *Tving*
Berättat av: *olika personer*
Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Självfallet deltog yngre medelklassbönder i allt arbete mera hårdt, dels för att visa sin konst, dels för att pådriva de andra arbetarne, medelklassbonden gick före i skördearbetet.

Småbonden utförde allt arbete med hjälp av billig arbetskraft en pojke på 12-15 år, alla arbeten vore lämpliga för småbonden.

En småbonde var i regel händig med varjehanda och den tid hans familj kunde sköta hans hem var han själv hos mklb. eller stb. såsom hjälp med tröskning. slöjd, slakt, skördearbete m.m. sådan extra inkomst behövdes och även kunde byte ske, småbonden behövde kraftiga dragare ibland, ömsesidig hjälp var starkt rotfäst i byarna såväl emellan bönderna som torparne och har samtliga gamla jag samtalat med enhälligt intygat detta.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8143: 11.

Landskap: *Blekinge*
 Härad: *Medelstads*
 Socken: *Trång*
 Uppteckningsår: *1900 ; incl. 1942.* Född år *1900* i *Trång*
 Upptecknat av: *Eric B. Karlsson*
 Adress: *Trång*
 Berättat av: *olika personer*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I byalagen d.v.s. byns medlemmar var varandra behjälpliga vid brytning av lin, hade bonden mycket lin och han ansåg att folk från hemnabyen ej hann bryta linet för dagen, uppbådades ungdom från angränsande byar, dessa medförde då " brötör ", bonden som fick sitt lin brötet bestod god kost och efter slutat dagsarbete fick ungdomen leka och dansa till sena natt.

Dessa s.k. " brötgillan " var efterlängtrade av ungdomen, men efter en veckas ihållande brytning var nog mången totalt förbi av trötthet, förty arbetet var strängt, särskilt för männen som krossade linet, mannen hade " krossbröta och kvinnan skavbröta " alltså arbetades par om par.

Vid dessa brötkalas valde kvinnan sin krossare och kunde det bli för livet, ty då kunde flickan se och känna om mannen hade handlag och energi i arbetet, som då var en viktig faktor.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M.8143:12.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Eric B. Karlsson
 Härad: Medelstads Adress: Tving
 Socken: Tving Berättat av: olika personer
 Uppteckningsår: 1900; inl. 1942 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Aven förekom slåttergille i byn, de byar som hade utnader budade byns slåtterkarlar till slåttergille.

I Bröstorps by fanns ej utnader, men i stället fanns der steniga svårslådda ängar, och hände ibland att bondens eget folk ej hann med att slå det själva, då budades grannens folk och det blev ett slåttergille med mat och dryck i överflöd, samt dans på logen efter ett klavers toner.

I Bröstorps by förekom aldrig "husförhör" detta avhölls i kyrkobyn Tving, troligen på grund av det ringa avstånd från skolor och sockenrum, Bröstorp ligger endast 4 km. söder om Tving.

Så hade vi "ostgille" byns mjölk och även grannbyns ställdes, vid begäran, till förfogande hos såväl bonde som torpare der ystades åts och drack även förekom dans och lek, då hade de som kom med mjölk även s.k. "förning" med sig, även vid be-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8143 : 13.

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

Erik B. Karlsson

Härad:

Medelstads

Adress:

Tving

Socken:

Tving

Berättat av:

olika personer

Uppteckningsår:

1900

; incl. 1942

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gravning med-fördes " förning " .

Vid nybyggnad anmodades grannar om körhjälp av timmer, även då vankades " spandering".

Vid flyttning av hus från en ort till byn samlades byns folk och hjälpte till en dag.

Som tidigare nämnts var sammanhållningen i byn i regel stark, undantag förekom även i byar, men det hör ej hit, byns folk måste ju umgås och träffas dagligen, familjens medlemmar vore också eniga gent emot andra familjer, små skärvystlingar emellan barn eller tjänare blev alltid stillade då familjens överhuvud sade ifrån, bonden var kung i sitt rike och inom hemmet var hans lag familjens lag.

Vad som här ovan meddelats har allt händt och skedt i Bröstorps by, några avvikelser från detta liv är ej känt i denna by.

Skriv endast på denna sida!